

**OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
CLASELE IX-XII**

Etapă județeană/a sectoarelor municipiului București

9 martie 2024

Clasa a IX-a

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Lucrările în care eseul/răspunsurile sunt precedate de titlu și/sau motto vor fi notate cu zero puncte.
- Timpul de lucru: trei ore.
- Total: 100 de puncte.

Citește cu atenție textele de mai jos.

A.

Mai avea un an de școală și isprăvea cu o epocă în care întârziase. Era decis să-și facă universitatea la Iași. [...]

Se ducea la Iași pentru Monica și pentru el. Nu-și simțea nicio aptitudine pentru drept și avocatură. Era hotărât să scrie, nu să învețe. De ani de zile acumulasă un material bogat pe care nu-l folosisese. Voia să debuteze în literatură cu un roman al cărui personaj principal să fie copilăria. În acel roman să răstoarne tot conținutul „turbincei lui Ivan”. Dorea să-l construiască pe două planuri: unul, cel dintâi, de realitate direct și concret prezentată; al doilea, presimțit mai mult, de lirism înăbușit, care să dea lectorului, în timp ce urmărește acțiunea primului plan, impresia de muzică în vis. [...]

Trebuia să scrie acest roman. Voia să retrăiască amănunțit dragostea lui pentru Monica, de atunci de când liniile de zare ale îndrăgostirii abia se limpezeau în sufletul lui de copil. Voia s-o iubească din nou din clipa când o cunoscuse. Și dragostea lui ca un vânt să-i aducă viul parfum al copilăriei. Simțea că numai când va isprăvi acest roman va fi copt, având într-adevăr vârsta lui, schimbând anotimpul sufletesc. Ca să-l scrie, însă, avea nevoie de prezența Monicăi. Numai ea îl aduna, îl lămură și-i da exaltarea folosită de scrisul lui. Monica era singura fereastră deschisă pe sufletul lui. Visul lângă Monica era energic și devenea creator. Prezența ei îl limita, dându-i intimitate. Monica era pentru el ca o hrubă în care visurile se închegau statui. Lângă ea scrisese *Alunele veveriței*, lângă ea, *Troița*, lângă ea va scrie *Medelenii*, corabie pe care venea dragostea în alaiul copilăriei.

Totuși, nu putea numi inactivitate timpul petrecut la București. Lungile convorbiri cu Mircea erau un fel de pregătire a romanului viitor. Dănuț se îndoia dacă o va putea realiza pe Olguța.

— Olguța, în scris, va fi neverosimilă. Când eram copil nu mi-o puteam închipui dormind pe Olguța. Era într-o continuă efervescență. Avea ceva frenetic. Ea ducea toată casa. Pe mine mă prostea după câteva clipe de emulațiune, care mă consumau. Cred că-i imposibil s-o redau pe Olguța. Și decât s-o falsific, decât să-i încetinesc ritmul, prefer să renunț la ea.

Mircea susținea că în romanul lui Dănuț, Olguța va fi un suveran ordonator al întregii atmosfere. Ca soarele, ea va da umbrele și luminile romanului. [...]

— ...Înțelegi, Dan, romanul tău nu va avea și nu trebuie să aibă acțiune. Dar lipsa acțiunii distruge un roman, face din el o grupare de fragmente statice. Ori, lipsa acestei acțiuni va fi înlocuită strălucit prin desfășurarea temperamentului Olguței. În peisajul *Medelenilor*, Olguța va fi apa curgătoare...

— Da, Mircea, ai dreptate, dar viteza sufletească a Olguței n-o am. Aș putea deveni Olguța într-o pagină, dar într-un roman întreg nu cred. Ca să descriu o succesiune de gesturi de-ale Olguței, trebuie să beau câteva cafele negre. Să-mi zărnăie sângele. Să-mi fie gândul neprevăzut și vivace ca un zbor de rândunică. Olguța cere o tensiune prea mare ca s-o poți plagia sau reconstitui... Aș prefera s-o trimit la Slănic în timpul romanului și să vorbesc uneori despre ea, fără s-o introduc direct în acțiune. Sau să fi murit Olguța și să-și amintească Buftea despre ea, sau să istorisească năzdrăvăniile de-ale ei moș Gheorghe.

— Dacă moare Olguța, mor și *Medelenii*...

Ionel Teodoreanu, *La Medeleni* (1926)

B.

Ieri după-amiază a venit ceasornicarul. Cred că mă strâmbam îngrozitor când a intrat în librărie. Citeam Cehov, de câteva zile citesc din volumul vechi de schițe și nuvele pe care mi l-am adus de acasă. [...]

A spus că Cehov e întotdeauna ca nou. M-a întrebat pe unde-am ajuns. I-am arătat, pe la jumătate, la „Salonul nr. 6”, însă m-am grăbit să precizez că nu o citesc pentru prima oară. Am cartea de acum patru-cinci ani de la cineva. De la mătușa Gina o am, dar asta nu i-am mai zis.

A vrut să știe care e preferata mea. „Îmi plac mult cele cu copii”, am spus imediat, deși nu mă gândisem deloc la asta înainte. Totuși, nu mințeam. Răspunsul venise firesc, de parcă aș fi vorbit cu mătușa Gina. I-am înșirat titluri, gândindu-mă pe loc care-ar fi poveștile cu copii: „*Vanka, Grișa, Fugarul...*”, „*Ah, Fugarul...*”, a tresărit el cu un zâmbet. „O știți?” „Și *Kaștanka...*”, am continuat eu. „... și *Copiii!*”, a adăugat el. „A, da, chiar, *Copiii!*”, am repetat și eu. Cum de uitam tocmai de ei?...”

Mi-a spus că favorita lui e *Casa cu mezanin*. Dar *Moartea unui slujbaş* e cea care îl intrigă cel mai mult. De ce? Din cauza finalului. [...]

De cum am intrat în Ceasornicărie, am văzut pachetul [...]. În librăria mea e mult mai răcoare decât aici, poate fiindcă vitrina mea dă spre nord, iar a lui are geamurile spre Vale și e în mare parte din timp înșorită.

Lucra cu o lupă înaltă prinsă la ochiul drept, un soi de monoclu, un joben cu lupa fixată în vârf, în partea îndepărtată de ochi, și cu borul de ebonită răsfrânt în orbită, astfel că atunci când a ridicat fața spre mine, rugându-mă să aștept două minute, m-am întrebat cum mă vede. Micșorată, mărită? Mă vedea normal, fiindcă se uita la mine numai cu stângul. [...]

„Gata. E gata ceasul. L-am promis pentru ora șase. Mi-ați adus ceva la reparat?”

„Nu... Nu... Ceasul meu merge bine acum, mulțumesc. Am trecut doar ca să...”

„Ca să mă întrebați de Cehov?!” a făcut el râzând, în timp ce scutura în aer o batistă din piele de căprioară. [...]

„Oare...”, m-am pomenit zicând, „oare de ce-s atât de speciale aceste povești, cu copii sau fără, adică? Ce-i ascuns în ele? Par atât de simple...”

„Știi eu? Poate că tocmai asta o fi: totul pare foarte simplu. Ca – uitați – cesulețul ăsta de damă. Veniți mai aproape? Sau stați, că vin eu, că tot am înțepenit aici. O clipă, să ies... Uitați. Cesulețul ăsta de damă. Un cadran alb încadrat de-un dreptunghi argintiu. Trei ace, indicând ora, minutul, secunda, pe un teritoriu, pustiu. O cheiță ușor de învârtit și cu ochii închiși, de orice om adormit, care habar nu are sau căruia nu-i pasă și nici nu trebuie să-i pese de tot ce e înăuntru. Adormitul rotește cheița. Și timpul curge conștiincios și cuminte înainte, tic, tac. Dar dedesubt sunt roțițe minuscule, mușcând una dintr-alta atent, calculat, punând în funcțiune alte roțițe. N-aș vrea să vă plictisesc arătându-vi-le. Bănuiesc că nici scriitorul n-ar dori să-și plictisească cititorul, arătându-i mecanismul de sub cadran, nu? Nu că aș fi eu vreun Cehov!...”

Râdea, dezvelind un șir de dinți lungi și înguști, ușor înghesuiți unui într-altii. M-am gândit că mi-ar plăcea să văd un ceas desfăcut și să pricep ce-i acolo. Dacă l-ar demonta el, am fi și siguri că l-ar putea asambla la loc și că rămâne funcțional. [...]

I-am zâmbit și i-am înapoiat ceasul, care ajunsese între timp în mâinile mele. L-a luat și l-a așezat cu grijă pe tejghea.

„Tot niște roțițe or fi și în spatele nostru”, am zis, privind cadranul strălucitor pe care secundarul gonea ca un șoarece într-o cursă, căutând de jur împrejur o ieșire. „Ne duc unde vor. Mă scuzați...”

„Da, ne duc. Dar las' să ne ducă... Poate că asta-i și cu cărțile, unele povești par foarte simple, dar treaba e că ni se potrivesc tuturor, – și de atunci, și de acum –, poate că asta-i una dintre tainele lor.

Așa e, m-am gândit, aproape că ți-i poți imagina în schițele lui Cehov pe copiii noștri, din ziua de azi.

Veronica D. Niculescu, *Toți copiii librăresei* (2020)

Subiectul I

30 de puncte

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Ilustrează cu câte un exemplu, modalitatea în care se manifestă funcția conativă a limbajului în fiecare dintre cele două texte. **5 puncte**
2. Prezintă valoarea stilistică a diminutivelor din textul B. **5 puncte**
3. Compară cele două texte, evidențiind rolul dialogului în construcția personajului. **5 puncte**
4. Explică semnificația secvenței: *Simțea că numai când va isprăvi acest roman va fi copt, având într-adevăr vârsta lui, schimbând anotimpul sufletesc. Ca să-l scrie, însă, avea nevoie de prezența Monicăi.*, din textul A. **5 puncte**
5. Susține-ți opinia despre modul în care se reflectă relația realitate-ficțiune în textul A. **5 puncte**

Notă

Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Pentru **conținut**, vei primi 25 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

Subiectul al II-lea

35 de puncte

Imaginează-ți că ești ceasornicarul, personaj din textul B.

Redactează o pagină de jurnal, de cel puțin 250 de cuvinte, în care prezinți impresiile generate de vizita librăresei în ceasornicărie, raportându-te la informațiile din text.

Data redactării jurnalului este 9 martie 2024.

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Subiectul al III-lea

35 de puncte

Scrie un eseu de minimum 600 de cuvinte, despre *literatură ca modalitate de comunicare*, pornind de la cele două texte date și valorificând experiența ta culturală (literatură, arte plastice, muzică, cinematografie, filozofie etc.).

Notă

În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu trei argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/sinteza*.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; așezarea în pagină – 1 punct).

Punctajul pentru redactare se acordă numai dacă eseul are minimum 600 de cuvinte.

Inserarea de citate critice necomentate sau nerelevante pentru tema dată atrage după sine neacordarea punctajului maxim.